

נוהל: ניהול סיכונים בשימוש בבינה מלאכותית במרכזים קהילתיים

"היערכות מוקדמת היא המפתח לניהול נכון, בעיקר לסיכונים". כשמדברים על סיכונים בבינה מלאכותית, חשוב להבין שלא מדובר רק ב"בעיה אחת", אלא לעיתים קרובות בסיכון כפול, כלומר מצב שבו אותה טכנולוגיה יוצרת גם סיכון ישיר וגם סיכון עקיף או מצטבר.

"בכל שימוש בבינה מלאכותית יש לבחון לא רק את הסיכון הישיר, אלא גם את ההשלכות המשניות הנובעות ממנו (סיכון כפול), לרבות השפעה על משתמשים, איון הציבור ואחריות משפטית."

מהו "סיכון" בבינה מלאכותית?

סיכון הוא כל מצב שבו שימוש ב AI עלול לגרום:

- לפגיעה באנושים
- לפגיעה בפרטיות
- לקבלת החלטות שגויות
- לנזק תדמיתי או משפטי

מהו "סיכון כפול"?

סיכון כפול = גם נזק מיידי + וגם נזק נוסף שנוצר בעקבותיו
כלומר: לא רק מה שהמערכת עושה, אלא גם מה שקורה בגלל זה.

דוגמאות מרכזיות

מידע שגוי

סיכון ראשון: המערכת נותנת מידע לא נכון לתושב

- **סיכון כפול:** התושב פועל לפי מידע שגוי
- פגיעה באיון הציבור במרכז

פגיעה בפרטיות

סיכון ראשון: עובד מזין פרטים אישיים ל AI

- **סיכון כפול:** דליפת מידע
- חשיפה לתביעה משפטית + פגיעה באיון

שימוש בילדים ובני נוער

- **סיכון ראשון:** חשיפה לתוכן לא מותאם
- **סיכון כפול:** פגיעה רגשית/התנהגותית
- תלות בטכנולוגיה או פגיעה בכישורי חשיבה

הטיות ואפליה

- **סיכון ראשון:** המלצות לא שוויוניות (למשל בתכניות)
- **סיכון כפול:** הדרת קבוצות
- פגיעה חברתית ותדמיתית

אוטומציה של החלטות

- **סיכון ראשון:** החלטה מתקבלת ע"י AI בלבד
- **סיכון כפול:** החלטה שגויה
- אובדן אחריות אנושית ("המערכת החליטה")

התחזות ותוכן מזויף

- **סיכון ראשון:** יצירת תוכן שנראה אמיתי
- **סיכון כפול:** הפצת מידע כוזב

טלפון 073-2870100 • www.matnasim.org.il • רחוב המלאכה 4, לוד • ת.ד. 573, 7110601

- 4.2.1. הפצת מידע לא מדויק לתושבים
- 4.2.2. הסתמכות על תשובות לא מבוקרות
- 4.3. **הטיות ואפליה**
 - 4.3.1. המלצות או תוכן מפלה (גיל, מגדר, מגזר וכו')
- 4.4. **פגיעה בילדים ובני נוער**
 - 4.4.1. חשיפה לתוכן לא מותאם
 - 4.4.2. יצירת תלות או שימוש לא מבוקר
- 4.5. **סיכוני אבטחת מידע**
 - 4.5.1. שימוש בכלים לא מאובטחים
 - 4.5.2. מתקפות פשינג מבוססות AI
- 4.6. **פגיעה באמון הציבור**
 - 4.6.1. שימוש לא שקוף ב AI, מול קהילה
 - 4.6.2. (התחזות) תוכן שנראה אנושי אך נוצר ע"י AI

- 5.1. **שקיפות** - יש ליידע כאשר נעשה שימוש בAI
- 5.2. **אחריות אנושית** - אין להסתמך על AI בלבד בקבלת החלטות
- 5.3. **שמירה על פרטיות** - איסור הזנת מידע אישי ללא אישור
- 5.4. **בקרה ואימות** - בדיקת כל תוכן לפני פרסום
- 5.5. **שימוש מבוקר לילדים** - בהתאם לגיל ולפיקוח

6.1. שימוש בכלי AI
6.2. שימוש רק בכלים מאושרים ע"י הנהלת הארגון
6.3. איסור שימוש בכלים לא מוכרים

7.1.7.1.1 פרטי משתתפים

8.1. כל תוכן שנוצר ע"י AI ייבדק ע"י אדם
8.2. אין לפרסם מידע ללא אימות

9.1. שימוש רק בפיקוח מדריך
9.2. הגבלת גישה לכלים פתוחים
9.3. הדרכה על שימוש אחראי

10. הדרכת צוות

- 10.1. הכשרת עובדים על סיכונים ושימוש נכון
- 10.2. עדכון תקופתי על שינויים טכנולוגיים

11. אחריות

- 11.1. מנהל המרכז – יישום הנוהל ופיקוח
- 11.2. עובדים – שימוש אחראי ודיווח על חריגות
- 11.3. אחראי/IT דיגיטל – אישור כלים ובקרה טכנולוגית

12. דיווח וטיפול באירועים

- 12.1. יש לדווח מיידית על:
- 12.2. דליפת מידע
- 12.3. שימוש לא תקין בAI-
- 12.4. פגיעה במשתמשים
- 12.5. הטיפול יכלול:
 - 12.5.1. עצירת השימוש
 - 12.5.2. בדיקה פנימית
 - 12.5.3. עדכון הנהלה, יו"ר, מחוז ומטה החברה

13. אכיפה

- 13.1. אי עמידה בנוהל תיחשב כהפרת נהלים ותטופל בהתאם למדיניות הארגון.

14. עדכון הנוהל

- 14.1. הנוהל יעודכן בהתאם להתפתחויות טכנולוגיות.

יש לזכור: מנהל/ת שמוביל/ה תרבות של ניהול סיכונים משדר/ת לקהילה ולצוות אחריות ומקצועיות. הבטיחות היא התשתית עליה נבנית הפעילות החברתית המיטבית.

מומלץ להדפיס ולתלות בחדר הישיבות של המרכז הקהילתי.

מינהל וביטחון